

מדור בני"ש

זמורות

העלון לתלמידי ישיבת "כרם ביבנה" המשרתים בצה"ל

צנחנים	תותחנים	גבעתי
<p>אדר התש"ע</p>	<p>אדר התש"ע</p>	<p>אדר התש"ע</p>

9 רון אליאור	38 עזרא כצמן	24 כהן אוריאל
7 חיים ארבל'ך	13 יצחק אמסלם	17 הלל אלטשולר
62 דניאל ברוקס	17 דניאל בוחבוט	1 אביחי אלפסי
22 יעקב סוקוליק	7 קובי סבאג	2 אבי דל
7 אליה פרדס	6 אביתר פראג'י	6 מנחם הומינר
1 ישראל קלקר	14 גלעד שוגר	5 גבריאל הוניג

רבנות צבאית	שריון
<p>אדר התשס"ט</p>	<p>אדר התש"ע</p>

40 אסף איטח	אריה ברין	9 מאיר עזרא
31 בן ציון גליקמן	2 רפאל מילאנו	2 ישראל פומרנץ
	17 רותם נהיר	15 אבי קלמנטינובסקי
	1 דוד פרידמן	14 שמואל שיפמילר
	7 ברוך שינמון	

46 אייל אלון		
15 ערן הברמן		
15 יוסף חלמיש		

המודגשים: אלו שביקרו החודש עדכון אחרון: כ"ח שבט

מודיעין

אדר התשס"ט	אברהם איתן
	משה בן שמואל
טבת התש"ע	דניאל קייקוב

אדר התש"ע	איתמר בבאי
8	אלחנן זינגר
8	רע סטלר
28	יונתן שיפטן

תומכי לחימה ועוד

טבת התש"ע	שמואל בקר
33	

אדר התש"ע	אלעד ביבר
1	רועי גרינברג
21	יוסי וידבסקי
4	אלדד זהר
19	נתן חמילבסקי
141	אוריאל טהר
17	נתנאל לוי (חובש קרבי)
30	נאור סרי
12	ליאור פרישמן
14	תומר ריספולר
95	יוחאי שריקי
10	

אב התש"ע - כפיר	איתן איצקוביץ
טבת התשע"א - נח"ל חרדי	רפאל קמפינסקי
3	

המעצבני"ש יוסי שחר

ניגון של סליחה

אני קלידן שנים ארוכות. אין לי תזמורת, אני מנגן לבד בשמחות קטנות – אירוסין, ברית, בר מצווה. בסך הכל סידור די נוח.

באחד הימים התקשר אליי מישוה וביקש: "אני מחתן בת, והייתי רוצה אותך לשבע ברכות".

עוד לפני ששאלתי, ידעתי היטב במי מדובר.

היה זה מורה שלי מלפני יותר משלושים וחמש שנים. בטח שכח אותי מאז. אבל אני לא שכחתי אותו מעולם.

הפרעתי פעם באמצע שיעור, ושהוא העיר לי ענייני תשובה מתחכמת. הוא קרא לי, ביקש ממני לקמץ את אצבעות יד ימין, ובעזרת סרגל מתכת הכה עליהן בכוח. ברגע הראשון הייתי המום והתקשיתי להגיב. לאחר מכן התחלתי להתחנן: "תפסיק, המורה, בבקשה, תפסיק". אבל הוא לא הפסיק. קפצתי משתולל מאבא, הייתי מסוחרר מהמכות ומההשפלה, ובשלב כלשהו הצעקות שלי ללחישות מסכנות ומתחננות.

כשהגעתי הביתה הסתרתי את היד הפצועה בכיס. התביישתי לספר.

אחרי שלושה שבועות נעלמו הפצעים, אבל הצלקות בנפש נותרו עד היום. בכל פעם שאני נזכר בילד הקטן ההוא, שקיפץ וייבב, והתחנן שיעזבו אותו, אני מרחם עליו, מרגיש מושפל ועצוב, ומרה מאוד הופך העצב גם לזעם עצור.

והנה, שלושים וחמש שנה אחרי, מתהום הנשייה הוא צץ ומזמין אותי לנגן אצלו. שהאצבעות שהוא הכה ינגנו לו וישמחו אותו?

רציתי להגיד לו את זה. רציתי להגיד לו שבחיים לא אשמה אותו, ושיגיד תודה שאני לא נוקם בו ולא מחזיר לו כפי שמגיע לו, אבל המילים לא יצאו לי מהפה. במקום זה, ניסיתי להבריא אותו ע"י מחיר אסטרונומי.

"זה חמש מאות דולר", אמרתי.

"מה פתאום חמש מאות דולר? כולם לוקחים מאתיים חמישים!"

התרגזתי עוד יותר, "זה המחיר, אדוני. אם מתאים לך – בבקשה. אם לא – תחפש מישהו אחר".

אחרי רבע שעה הוא התקשר: "טוב, סגרנו על חמש מאות?"

המשך המאמר 10

מצווה שאין לה תובעין, רדוף אחריה בלב שלם, וטוב לך.

צפרן שמיר להחיד"א

גליון מס' **96** ה'תשע"א **שבת**

החודש בזמורת

הרב משה סתיו שליט"א
ד"ר מאין סאלי

למה לקום בבוקר?
דניאל סלמן

מגיס בקדרה
ל' עזי ישי

עבודה עברית!
אלון

הוי ראש לאילנות
עזריאל

המעצבני"ש יוסי שחר

העלון יוצא לאור ע"י **ישיבת כרם ביבנה**
ד.ב. אבטח 79855
www.KBY.org.il

היה מוכן! קצר ולעניין

פלוקט פהספר
פפענינות הנצח
הרב אהרן סורסקי

לפרשת תרומה

וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים (כה, י)

אמרו חז"ל: מקום ארון אינו מן המידה ועומד בנס (מגילה י).

ורמז יש בדבר – מטעים ה"חנתם סופר" – שאין התורה תלויה וקשורה במקום מסוים. אלא בכל מקום ובכל זמן, בכל התנאים, האדם מחוייב לקבוע עיתים לתורה.

בְּמִקְוֵת הָאָרֶץ יִהְיוּ הַבְּדִים לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ (כה, טו)

דרש רבי מאיר שפירא מלובלין:

אין "בדים" אלא מחזיקי ותומכי תורה, אשר עליהם להיות צמודים ודבוקים לארון תמיד. הקשר בין לומדי התורה ומקיימיהם צריך שיהא קשר של קיימא, בכל עת ישמח זבולון בצאתו וישכר באהלו.

ואם אמרו חז"ל (ברכות סג): "חרב אל הבדים ונאלרו" – אלו שונאיהם של תלמידי חכמים שעוסקים בתורה בדבד (=ביחידות) הכוונה כי אם יש לומדי תורה נעזבים וגלמודים, אין מחזיק ותומך בהם, עוסקים בתורה ביחידות, אין האשמה נתלית אלא בבדים, "תמכין דאורייתא". ולכן "חרב אל הבדים", חרב אל ה"זבולונים" אשר בגין התרפותם נעזבו לומדי התורה לנפשם, באין סומך ודואג...

לפרשת תצוה

כִּתִּיתָ לְפָאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תְּמִיד (כז, ט)

אמר המגיד הגדול רבי בר ממזרץ:

רמזה תורתנו בזה הפסוק כי הכתיבה יפה לאורה של תורה, ככל שאדם מכתת רגליו יותר וגולה למקום תורה, הריהו מוסיף בנשמתו טהרה ואורה – "להעלות נר תמיד".

וְלִקְחָתָּ אֶת כָּל חֶלֶב הַמִּכֶּסֶה אֶת הַקָּרֵב (כט, יג)

דרש רבי עוזיאל מייזליש מריטשויוואל:

"חלב" - אלו התאוות הגשמיות. "קרוב" – רמז להתקרבות אל הקב"ה. ה"חלב" מכסה את ה"קרוב", ההמשכה אחרי תאוות הגוף החומריות מסתירה את קרבת ה'.

וכבר אמר החסיד ב"חובות הלבבות" (שער חשבון הנפש פ"ג): "כשם שלא יתחברו אש ומים בכלי אחד, כך לא יוכלו להתחבר אהבת העולם הזה ואהבת העולם הבא בלב המאמין".

כיבוד הורים שורש האמונה!

הרב משה סתיו שליט"א

דרש עולא רבה אפיתחא דבי נשיאה מאי דכתיב: "וידונך ה' כל מלכי ארץ כי שקעו אפרי פיך" (תהלים קל"ח, ד)... בשעה שאמר הקב"ה אנכי ולא יהיה לך, אמרו אמה"ע לכבוד עצמו הוא דורש. כיון שאמר כבוד את אביך ואת אמך חזרו והודו למאמרות הראשונות. רבא אמר מהכא ראש דברך אמת ראש דברך ולא סוף דברך אלא מסוף דברך ניכר שראש דברך אמת. (קדושין לא)

דברי הגמרא צריכים ביאור. מה כל כך מיוחד במצוות כיבוד אב ואם, שבגללה אומה"ע השתכנעו שאינו דורש כבוד עצמו? הרי כל התורה כולה יש בה מצוות רבות של בין אדם לחבירו כולל בעשרת הדברות עצמן?!

רש"י במקום מסביר דהוי ק"ו, שאם את אביו ואמו שהולידוהו צריך האדם לכבד, ק"ו שצריך לכבד את הקב"ה. אך עדיין לא מיושבת הקושיה, שהרי אין הטענה שתביעת הקב"ה אינה צודקת אלא שכוונתו לצורך עצמו.

בתורה שלמה מובאים מדרשים שבהם מבואר שאומה"ע התפעלו מכך שדרך המלכים לדרוש מעבדיהם להתנתק מהמשפחה לצורך עבודת המלך. בכל העולם, החייל הפשוט הינו זה שמפקיר את משפחתו לכבוד המלכות - ובתורה הוי להפך. אך עדיין צריך ביאור.

מקובל, שבעשרת הדברות, הלוח הראשון כלל בתוכו את חמשת הדברות הראשונות שהם מצוות שבין אדם למקום, והלוח השני את הדברות האחרונות שהם מצוות שבין אדם לחבירו. לפי חלוקה זו כיבוד אב ואם נכלל במצוות שבין אדם למקום?!

בתכלית עבודת ה' בעולם ישנם שני מבטים מבט המלך והעבד ומבט הבן והאב. שני מבטים אלה סותרים, לכאורה.

במבט האב והבן הרי כל ציות הבן לאב הנו לטובתו הוא - כדי שיגדל ויוכל להגיע לשלימותו, ושמחת האב היא במה שבנו מצליח ועולה. וכשהבן לא מציית לאביו ולא מכבדהו אין הצער משום שכבוד האב נפגע אלא משום חסרון הבן.

ואלו ביחס העבד למלך המטרה היא כבוד המלך או המלכות, והעבד צריך להתמסר ולהתבטל לצורך זה. ואם העבד מורד בכך - העונש לא לטובתו אלא להגן על המלכות.

אצל אומה"ע, כדי לבסס את מלכותם - צריך היחיד לוותר על חייו לצורך כך וכל נאמנות נוספת, כגון למשפחה או להוריו, באה על חשבון הנאמנות למלך. ולכן רעיון האידאליים הינו ויתור והתרחקות מכל צרכי החיים. ואילו התורה, שיעודה השלמת האדם ברמת ההטבה העליונה הרי היא להיפך.

כל תכלית הבריאה מתבטאת בפסוק "יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם וְשָׁמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו" (תהילים ק"ד, לא) דהיינו שהבריאה כולה תגיע למצב של שלימות ושמחה, "ואין משפטי ה' נקמה בעולם אלא טובה" (רמב"ם פ"ב מהל' שבת).

ודבר זה מתבטא בכך, שהדרך לעבודת ה' באה ראשית ע"י הכרת הטוב לכל מטיב, וכמו שדרשו חז"ל: "וּבְרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ" - לרבות בעל הבית, שכל הכופר בטובתו של בעל הבית ככופר בטובתו של מקום.

במבט עינינו השטחי נראה, שמי שמכיר טובה לחבירו הריהו מתעלם מהמטיב האמיתי - שהוא הקב"ה, אמנם חז"ל למדונו להבין שההפך הוא הנכון. האדם השלם הוא המכיר טובה לחבירו, ורק הוא יכול להכיר בנוכחות ה' בעולם. והכרה זו היא המביאה את העולם והאדם לשלימות והשמחה המושלמת.

ולכן כאשר אומות העולם ראו את מצות כיבוד אב ואם, שהינה **שורש הכרת הטוב** ושהיא עצמה מהווה **שורש לאמונה** - הכירו שהאמונה בה' אינו ח"ו צורך של ה' אלא להשלמת הבריאה ולהבאת האדם למצבו המושלם ובזה הודו אף למאמרות הראשונות.

לא מקרה הוא שבחברה המודרנית המחנכת לכפירה ולעקירת הדת ישנה אוירה ברחוב של זלזול בהורים ומורים (שימו לב שבכל הפרסומות לחיסכון במים או להקפדה על בטיחות הילד מזכיר לאמו ולאביו ולא להיפך) וכן הדגשת יתר על זכויות התלמיד והילד. כי ע"י "כל הכופר בטובתו של חבירו" באים לכפור בטובתו של מקום!

ואנו צריכים להתחזק בהכרה שחיים של שמחה יכולים להיות בנויים רק על אמונה, ואמונה בנויה על רגש הכרת הטוב להורים, הן הגשמיים והן הרוחניים.

מה המ3ב?!

★ **שלום עליכם** ★ תמיד שמחים לראותכם בישיבה ★ ובמיוחד את החיוך שלכם ★
★ **הגבעתיים כבר חודש בחברון** ★ עד סוף השירות אי"ה ★ הלל (אלטשולר) ואביחי (הרוש) יוצאים לסיקוד ★ בהצלחה ★ התותחנים תופסים קו כחול בזעורה ★ והשריון, בנהל הרגיל מסוזרים ★ רפאל קמפינסקי התגייס לנח"ל החרדי ★ ושיעור ב' כבר מתחילים להריח את הבקו"ם ★ הגיוס, מיד אחרי פורים בעז"ה ★ והפעם צנחנים, מודיעין שדה, וחיל התותחנים יזכו לחיילים הכי טובים בצה"ל ★ **אסא זכאי** ★ **מאורסים** ★ יגאל עמר (י) ★ יצחק כהן (ה') ★ אוריאל אלימלך (ה') ★ שחר עקיבא כהן (ד') ★ יוסי טובי ★ וארז דקר ★ מזל טוב מיוחד לעורכי זמורות בעבר ★ נריה אושרי וגלעד מליק ★ **נשואים** ★ **שואל אלעזר שנר** ★ טל כרמל ★ לרב בלכמן לנישואי הבן ★ **ילדים זה שמחה** ★ לר' יוסי שמואלי להולדת בנו ★ לר' ליאור אליאסי להולדת בנו ★ **שנהם: אריאל** ★ לר' אלעזר דהן להולדת בתו שרה מרים ★ שתרוו מהם רק נחת! ★ ומכאן נשלח ברכת רפואה שלימה לבתו של ר' דוד הרוש ★ אילה חיה בת חמדה צביה ★ שנוכה לגאולה שלימה במהרה!!! ★

הלכות שבת מגיס בקדירה

עיון בהלכות שבת
ר' ניר ישי

תניא - אחד מביא את האור (האש), ואחד מביא את העצים...
ואחד מביא את הכלי והמים והתבלין ואחד מגיס - כולן חייבים.
(ביצה לד.)

משמע בגמרא שהמגיס תבשיל (מערבב בכף) בשעה שהתבשיל נמצא על האש ומתבשל חייב משום מבשל, מפני שבהגסתו ממחר את תהליך הבישול.

נחלקו הראשונים בביאור האיסור:

הר"ן לא נאמר איסור הגסה אלא באוכלין שלא נתבשלו כל צרכן, שעי' ההגסה מאיץ את תהליך הבישול.

הכלבו במידה והקדירה עומדת על גבי האש, אסור להגיס בה אף אם התבשיל שבה מבושל כל צרכו. [ביאר **האגלי טל** - דיש חשש שאם נדבקו שני חיטים בתבשיל והחלק הדבוק לא נתבשל כ"צ, וע"י ההגסה יפרד ויתבשל]

להלכה (סימן שי"ח סעיף י"ח)

השו"ע האילפס והקדירה שהעבירן מרותחים מעל גבי האש, אם לא נתבשל כל צרכו אין מוציאן בכף מהן, שנמצא מגיס ואם נתבשל כל צרכו מותר.
רמ"א ולכתחילה יש להזהר אף בקדירה (כלי ראשון שהוסר מהאש) **בכל עניין**.

משמע - לפי **השו"ע**, במידה והתבשיל נתבשל כל צרכו, אין איסור הגסה כלל, ומותר לערבב אפילו כשהוא על האש (וכיכ בילקוט יוסף). **לפי הרמ"א**, אף תבשיל שנבשל כל צרכו ואינו על האש, אסור לערבב ואסור להוציא ממנו בכף.

למעשה כתבו הפוסקים:

תבשיל שאינו מבושל כל צרכו - אסור לערבב בשבת ולא להוציא ממנו בכף עד שירד מחום שהיד סולדת בו.

תבשיל מבושל כל צרכו - אם מונח על האש (פלאטה):

לשו"ע מותר להוציא ממנו בכף ואף להגיס מותר מעיקר הדין, והמחמיר שלא להגיס תע"ב.

לרמ"א אסור להגיס ולא להוציא ממנו בכף.

תבשיל מבושל כל צרכו **כשהוסר מהאש** - **לשו"ע** מותר להגיס, **להרמ"א** אסור אף להוציא בכף. **המשנ"ב** כתב דיש להקל להוציא בכף. והמחמיר יחמיר בהגסה.

יש להעיר דין הגסה נאמר דווקא בתבשיל המורכב מחלקים נפרדים אך אם מדובר בתבשיל מחלק אחד מוצק, כגון פשטידה על הפלטה, לא שייך בה איסור הגסה, מפני שהתבשיל לא מתערב ע"י פעולתו (ארחות שבת פרק א' סעיף צ"ז).

ראש לאילנות

נוי יצחק

שיעור ד'

מה שמוחכם אחי"ה הקפואים שהטחיק (ואחי"ה החופשיים שהשקדים)?

עבור תקופת החורף שעוד נותרה, נשטח בפניכם "מתכון" מיוחד לתקופת ט"ו בשבט.

המנהג לאכול פירות יבשים בתקופה זו של השנה הוא, שבזמן קדם היה קשה להשיג סוגים שונים של פירות, ובפרט בחור"ל שלא יכלו לייבא מפירות הארץ, לכן הסתפקו רק מפירות יבשים של ארץ ישראל (היו מקומות בחור"ל שהתאמצו לפאר את שולחן הסדר בפרי אחד לפחות של ארץ ישראל). אלא שהפעם הייתי מעדיף לגלגל בפניכם נקודה אחרת המקשרת בנינו לבין ט"ו בשבט.

נאמר בתורה שבשעת מלחמה, כאשר צרים על עיר, אסור סתם לכרות את עצי: "לא תשחית את עצה לגדח עליו גרזן כי ממנו תאכל ואתו לא תקרת כי האדם עץ השדה לבא מפניך במצור" (דברים כ', י"ט). כיוון שהאדם דומה לעץ, גם הוא חי, אסרה התורה לכרותו שלא לצורך.

ומכאן יוצאות הקבלות נוספות בין העצים לבני האדם:

☞ הזרע הנזרע באדמה מכיל את כל החומר הגנטי שיהיה בעץ בעתיד, דומה לנפש האדם שכאשר נולד ישנן כל התכונות העתידיות. מהר"ל תפארת ישראל ג'.

☞ חז"ל השוו בין העץ למידות האדם: "כל שחכמתו מרובה ממעשיו דומה לאילן שענפיו מרובים ושרשיו מועטים" (אבות ג', כ'). אם אדם חכם אבל לא מוציא את חכמתו לפועל, הוא לא עומד במבחן ואינו מקיים את ייעודו לגלות את חכמתו, ובסוף חכמתו נכרתת.

☞ הגמרא (תענית ה) מספרת על אדם שנהנה מהעץ במדבר ומאמת המים שמתחתיו וברכו "אילן אילן, במה אברכך? ... אלא שכל נטיעות שיצאו ממך יהיו כמותך". וכך אצל האדם יש לברכו שצאצאיו ימשיכו כמוהו, וכמו שנאמר "צדיק כתמר יפרח" שיהיו הפירות יפים ומוצלחים כמולידים.

חודש שבט הוא שיא החורף ויש מין תחושה כזאת שכל אחד מסתגר בתוך ד' אמותיו. מסביבנו הכל קר, גשום בחוץ והשמים קודרים ואפורים. לכן אנחנו מעדיפים להתחמם בתוך הפוך או החרמונית ולא להציק לראות אם לסובבים אותנו נעים גם כן. המצב הופך להיות מעורפל וחשוך, כאילו שגם בלי זה לא קשה לנו. ופני הדברים אינם אמורים להיות כן: סימן חודש שבט אמור להיות:

שמחה בחיים – טוב !!! ולא: שְׁבֵת בית – טוב !

ובחזרה לט"ו בשבט:

אם פגשתם באדם מעצבן וחסר נימוסים דעו שכדי לאכול תמר צריך להוציא את הגלעין ולהסתכל על מקור אור, דרך התמר, כדי לוודא שאין שם חרקים, כך הוציאו את הרע שיש באותו אדם והסתכלו עליו רק באור חיובי כדי לוודא שאין בו רק דברים רעים.

ואם נפגשתם באדם מצוברח וקשה יום זכרו שהשיזף והמשמש נראים מצוקמקים ומעוכים רק מבחוץ, אך אם נדע להפריד אותם מהגלעין שבהם מהרע שבתוכם נגלה כמה הם מתוקים !!

ואפילו אם העומד מולכם נראה מכוער ומפחיד, נכון שאגוז הקוקוס נראה מעוכר וקשה מבחוץ, אך כשנפתח אותו נגלה כמה הוא מועיל: גם משקה מרענן שאגור בתוכו וגם פרי טעים ואין צורך לבדוק אם האדם מועיל ע"י שתדפקו בראשו עם פטיש או כל מפצח אגוזים אחר...

שנצפה אנא את כולם רק כאור אחי וחיובי !!!

ריבוננו של עולם

לפדני להיות כמו האילן: אף שבועטים בו, משליכים עליו זבל, שופכים עליו פים - הוא בשלו. אף שעובר עליו קיץ וחורף, רוחות וגשמים, קר וכפור, חם ושרב, עם כל זאת הוא מחזיק מעמד! גדל ופצח פירות ערבים ופתוקים.

כך עזרני לא להתפעל משום בריה שבעולם, גם אם מישהו משפיל או מבזה אותי עזור לי להמשיך להיטיב ולהיות בן אדם טוב. שאמשיך לעשות צדקה וחסד ולחייך תמיד לאנשים, ואזכה לצמוח פעלה פעלה בכל מערכת

יחסים שאקיים, ולגדול כלפיך ככל ניסיון ואירוע בחיי.

עשה שאצליח להיות מחובר למקור החיים, לאילן החיים !!!

עבודה עברית

טל לוי

שיעור ג'

הפרשיות האחרונות בנוגע למכירת בתים לערבים, עוררו אותי לעיין בנושא העסקת פועלים נכרים והעדפתם על פני פועלים יהודים, הן מבחינה הלכתית והן מבחינה אידיאולוגית.

לאמיתו של דבר, קשה לי מבחינה אישית לראות יהודים מעסיקים את מוחמד, מוסטפה ואחמד, בעוד יהודה, מאיר וראובן מתקשים להביא לחם ומים הביתה. עוד יותר קשה הוא לראות יהודים מהוגנים בעלי אידיאלים מתנהגים כך, ועושה רושם כי ברגע שהאידיאל נפגש עם הכסף הוא מיד נשלח למגרסה ונשמד כליל. ולא מבעיא קאמר, לא מבעיא שמעדיפים להעסיק נכרים על פני יהודים אלא מעסיקים פועלים ערבים שבפוטנציאל נאמר עליהם 'מחבלים בכרמים'.

אינני מעוניין לפסוק הלכה, אולם עכ"פ ארצה להביא נגיעה קלה מהמבט הלכתי, ולהביא את דברי מרן **החפץ חיים** זצ"ל בספרו **'אהבת חסד'** פרק כ"א אות ד':

"ודע עוד דבפוסקים משמע דאם הוא ממציא לו איזה מלאכה להשתכר בזה וה"ה כל כהאי גוונא שעוזרו באיזה ענין שיוכל להתפרנס על ידו הוא בכלל מצווה זו של 'והחזקת בו'. וזה הוא תוכחת מגולה לאותן האנשים שדרכן כשצריכים איזה פועל או עגלה ליסע אינם מדקדקים לשכור דווקא את ישראל לזה והלא אנשים כאלו אינם עשירים בודאי וקרובים לעניים ושיך עליהם מה שאמר הכתוב וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו. ויותר מזה דאפילו אם הוא יודע שהוא איש עשיר ואל שייך בו והחזקת בו מ"מ ידוע דישאל קודם לע"ג (עובד גילולים) לענין לקנות ממנו או למכור כדאיתא בספרא וה"ה כל כה"ג. ודע עוד כי בתשובת הרמ"א סימן ו' דאפילו אם יש לו נ"מ מזה קצת בדמים ג"כ הישראל עדיף מעו"ג, ע"ש".

ללא ספק שכל עוד יש בארץ ישראל יהודי מובטל, הערבות הכללית צריכה לבוא לידי ביטוי ע"י ערבות כלכלית. ערבות כלכלית שתשפיע ותרבה אווירה של חסד ונתינה אצל הכלל ובד בבד תסייע ותתמוך לפרט להתפרנס בכבוד. כתב **הרב עוזיאל** זצ"ל בספרו (משפטי עוזיאל, ח"מ מ"ד) שהערבות הכלכלית כל כך מחייבת עד שכל זמן שישנם פועלים יהודים מובטלים, ישנה חובה להעסיק פועל יהודי ולשלם לו משכורת כדבעי אפילו אם היא יקרה פי שניים ופי שלושה מהמשכורת שנותנים לנכרי.

אמנם, לא כולם הסכימו לכך, ודעת **הרב ישראלי** זצ"ל היא שיש להוסיף עד שתות, ובשם **הרב קוק** זצ"ל נאמר שהחובה להעסיק פועל יהודי היא עד שלישי. אז נכון שמבחינה הלכתית 'יבשה' יש גדולים שאפשר להשען עליהם (כל עוד יש הפרש בסכומים כפי שנקט לעיל, שאם הסכום שווה זה ודאי אסור), אך עדיין נראה מדין האחריות ההדדית זה לזה, שלא נכחד לומר שעדיף להעסיק את היהודי גם במחיר גבוה יותר.

חמשך סט"ו 11 <<<

למה לקום בבוקר?

דניאל סגרון

שיעור ו'

בחודש שעבר הבאנו את הדרכת חכמי ישראל, שאידאלים גדולים צריכים סבלנות גדולה. מי שיתחיל להשפיע בגיל צעיר ישפיע באופן דומה. אך מי שיתאפק וינצור את האידאלים הגדולים בלבו עד לאחר שיתמלא, יועיל עשרת מונים.

אך מהו באמת האידאל הזה? מהי התכלית הגדולה שאליה אנו שואפים? או בקיצור, למה לקום בבוקר?

בחוף לארץ, הכל היה פשוט. התכלית היתה ברורה. עוד דף גמרא ועוד שטיקל 'קצות'. זה התכלית. "כי הם חיינו", כפשוטו. "אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך **כי לכך נוצרת**".

נוצרנו בשביל לנפנף באגודל. ובזכות הלימוד אדם משיג יראת שמים ('יראת ה' באה מהתורה', **ביאור הגר"א** על משלי י"ט, ב). 'התורה דוקא היא היא תבלין ליצר הרע. ולא שום השגה בעולם, ולא שום הרגשות עליונות, דוקא התורה' - **אורות התורה** י"א, ח), ומעדן את מידותיו ('התורה מזככת את המידות, ואת כל התכונות הגופניות והנפשיות', שם אות ו').

אך כל זה, אומר הרב זצ"ל, בחוף לארץ. בארץ ישראל, מבטנו נישא לכלל.

"תורת חוף לארץ עוסקת בתקון הנפש הפרטית, בדאגה לחומריותה ורוחניותה, לזיכוכה והתעלותה בחיי שעה ובחיי עולם. אבל רק בתור נפש פרטית. לא כן תורת ארץ ישראל. היא דואגת תמיד בעד הכלל, בעד כללות נשמת האומה כולה." (**אורות התורה** י"ג, ג).

ההבדל בין חוף לארץ לארץ, אינו מסתכם במצוות התלויות באדמתנו החביבה. ממש לא.

כאן תפקידנו הוא לבנות חברה שלמה על פי התורה.

"חובתנו היא לא רק להיות אנשי קודש בתור אנשים פרטיים כי אם גם ובייחוד להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש" (**מאמרי הראייה** חלק א' עמ' 174).

משפט עברי. תקשורת הוגנת. פוליטיקה טהורה (כן. יש חיה כזאת). צבא המתנהל על פי השולחן ערוך. אוניברסיטאות בהנהגה רבנית, וכן הלאה.

זה קשה. פי אלף יותר קשה.

"עבודה קשה היא בייחוד שמירת התורה הכללית, הממלכתית, עבודה הרבה יותר קשה מהשמירה על התורה היחידית. כי התורה ומצותיה, באו לצרף את הבריות, ומלאכת הצירוף של הכלל כולו בתור חברה הזקוקה לעניינים מדיניים, הוא הרבה יותר מסובך בדרך עבודתו ממלאכת הצירוף של כל יחיד כשהוא לעצמו בתור איש פרטי." (מאמרי הראייה, שם)

איפה אנחנו בכל העסק הזה?

חמשך סט"ו 11 <<<

ניגון של סליחה

(המשך מלמוד השלם)

הייתי בהלם. לא ידעתי אם לכעוס על עצמי שנתתי לו פתח, או לשמוח שבערב אחד ארוויח מחיר כפול. ניסיתי להתמקד באפשרות השנייה.

הערב עבר בצורה סבירה. האולם היה קרוב אליי הביתה, השמחה הייתה קצרה יחסית, ולא היו בני משפחה חסרי חוש מוזיקלי שהתעקשו לשיר ולנגן במקומי כפי שקורה לרוב. בסוף הערב הוא ניגש אליי, שלף חמש מאות דולר במזומן ונפרד ממני לשלום.

אחרי חצי שנה הוא התקשר פעם נוספת. שוב רציתי להגיד לו שימצא מישהו אחר, ואולי גם לספר לו מה אני והאצבעות שלי זוכרים ממנו, אך איכשהו הרגשתי שאני כועס מעט פחות, אם כי עדיין כועס מספיק כדי להבריח אותו ע"י המחיר:
"חמש מאות דולר".

הוא נאנח: "אתה יקר, אבל אתה טוב. בסדר, תגיע".

במשך שנתיים הוא הזמין אותי לחמש שמחות משפחתיות.

כשהוא התקשר בפעם השישית כבר לא הרגשתי כעס, אולי כי הענשתי אותו מספיק, ואולי כי המחמאות שלו על הנגינה שלי עשו את שלהן. לא יודע.

"כמה זה עולה?"

התחלתי לגמגם: "תראה, אני יודע בדיוק, תן לי לחשוב".

"באמת מאז הפעם הראשונה שהזמנתי אותך לא העלית את המחיר".

בטח שלא. אצל כולם המחיר עלה בחמישים דולר, למאתיים חמישים או שלושת מאות, ורק אני לוקח ממנו חמש מאות.

"אה... דווקא החלטתי להוריד לך את המחיר למאתיים חמישים".

הייתה שתיקה לרגע, ואז הוא אמר: "תשמע... תודה רבה לך... אני שמח שאתה הולך לקראתי. אני חייב לקחת אותך. הילדים שלי הכי אוהבים את הנגינה שלך".

הוא סגר את הטלפון, ורק אז הבנתי שאני באמת כבר לא כועס עליו. אני בן ארבעים ושש רוב חיי שנאתי את האיש הזה, ופתאום התהפכו הדברים.

זאת הייתה שמחת בר מצווה של אחד הנכדים שלו. ניגנתי כמו שלא ניגנתי אף פעם. הרגשתי מעורב. באמת רציתי לעשות להם שמח.

בסוף הערב הוא ניגש אליי כרגיל עם כסף מזומן. מאתיים חמישים דולר. הוא נתן לי את הכסף, אמרתי תודה.

ואז הוא לחש: "אברמ'ל"...

התבוננתי בו. כבר עשרות שנים אף אחד לא קרא לי אברמ'ל. הוא הביט בי והבנתי שהוא יודע בדיוק מי אני.

"אברמ'ל, האם סלחת לי?"

הוא סיפר לי. הוא סיפר שהוא ידע. הכל. כל הזמן. הוא סיפר שהוא שמע במקרה כמה אני כועס עליו. סיפר שהבין שבקשת סליחה לא תועיל באמת, אז החליט להזמין אותי לנגן כדי להתיידד איתי. סיפר ששמע בקול שלי את התדהמה כשפנה אליי לראשונה, ושהבין טוב מאוד שהמחיר הכפול הוא דרך להיפטר ממנו.

כשהורדת את המחיר הבנתי שהכאב קהה, ונראה לי שרק עכשיו יש טעם לבקש סליחה. אני כל כך מתבייש. אל תשאל אותי למה עשיתי את זה אז, כי אין לי הסבר. כנראה, היה לי יום רע במיוחד, אף על פי ששום דבר לא מצדיק התנהגות כזאת".

נסער הבטחתי לו שסלחתי עוד לפני שביקש, והוא הודה לי בדמעות. מצבור של כעס, שנאה וזיכרונות מרים נגול מליבי.

חלפו שנים. לפני חודשים אחדים הוא נפטר בשיבה טובה. בהלוויה השתתפו המונים – בני משפחה ותלמידים.

כשהסתיימה ההלוויה הבטתי בתלולית העפר מלא מחשבות שהתרוצצו בי – מחשבות על החיים שלנו, על הטעויות שלנו ועל הזכות והאפשרות לתקן. חשבתי כיצד בחמתו הוא הצליח לרפא פצעים עמוקים שלא הצליחו למחוק גם שנים ארוכות.

כשהתרחקו כולם אמרתי בשקט: "אני מוחל לך איש יקר. אני מוחל באמת ובתמים. אין לי בליבי עליך דבר. פייסת אותי, ולימדת אותי לפייס אחרים. תבוא לעולם האמת זך ונקי".

פתאום התחלתי לבכות. זה היה בכי גדול ומטהר על קברו של אדם שבעבר שנאתי, ושבתבונתו ואצילות נפשו הפך את השנאה שלי לאהבה גדולה.

מתוך הספר החדש "אוהב ימים" מאת צבי אייל (באדיבות חיים ולדר)

המשך מלמוד 8: אמה לקום בסוקר / דניאל סגמן

בעסק הזה אין אנחנו. אין הדרכה כוללת. יש אנני. יש אתה. כל אחד מה שמתאים לו. מי שמתאים להיות תלמיד חכם המרביץ תורה בישראל, זהו תפקידו עלי אדמות. מי שכשיר להיות קצין בכיר, מדען דגול, או איש תקשורת איכותי – ילך בכוחו זה וישוע את ישראל! (עפ"י שופטים ו, י"ד).

אך ישנו תנאי בסיסי, חוק בל יעבור, המשותף לכולם. ועליו, מפאת קוצר היריעה, בפעם הבאה בלנ"ד ובעז"ה יתברך.

המשך מלמוד 9: עבודה עברית / א"ו

הגם שהדברים הבאים של הרב קוק זצ"ל נאמרו בשנותיו הראשונות של היישוב העברי בארץ ישראל, לדעתי הדברים עדיין תקפים ומדברים בעד עצמם:

"שאלת חיים היא לנו עכשיו, שאלת העבודה העברית ועם כל העין הטובה שאנו נוהגים בה ביחס לבני גזענו ושכנינו יושבי הארץ הערביים, עלינו לזכור שלא להתעלם מבשרנו, במדה כפולה של חובת אחים ושל חובת בנין העם על אדמתנו...הרימו נס של עבודת אחים, עבודת ישראל, על אדמת ישראל".

ואכן שאלת חיים היא לנו עכשיו, האם אנו מעצימים ומפתחים את העבודה העברית, או שמא אנו מחזקים את האחזותם של שכנינו הישמעאלים בארץ ישראל, בעוד הם כלל לא מכירים בזכות קיומה של מדינת ישראל!!!